MARTYRIVM S. QVIRINI EPISCOPI SISCIANI, EX QVODAM EGREGIO MS. CODICE DESCRIPTVM. AVTHORIS NOMEN *non extat ibi, sed est historia grauiter conscripta, atque antiqua sanè, vt equidem sentio. Sunt qui eum Laureacensem Episcopum vocent.*

An. 280.

I. VM mundi istius principes ad cruciandas animas diabolus commouisset, & vbiq; Domini ecclesias diuersis persecutionum tempestatibus ventilaret: suscitatis regum amicis, per quos ampliùs aduersùs Dei populum prælia commouerat, agebat quotidiè suæ incrementa sæuitię. Patrimente itaq; Maximiani Imperatoris legibus Christianus infestabatur exercitus. Per Illyricum verò Diocletianus sacrilegis præceptis in Christi populum sæuiebat, addito tyrannidi suæ Maximiano in regno participe, qui & suam rabiem & Diocletiani per omnem * Illyrim ostenderet. Ferè tamen ad omnes prouinciarum iudices nefandorum principum sacrilegi apices mittebantur, vt in templis dæmonum immolare cogerent Christianos: (Christi Ecclesiæ claudebantur) Christi sacerdotes & ministros vt parerent legibus publicis, & confiterentur deos esse: quibus si thura nolint accendere, supplicijs diuersis & mortibus subiacerent.

Ivnii 4.

Dira persecutio Christianorum.

* *Illyricum.*

II. INTER multos autem, qui in Christi exercitu triumphabant, beatus Quirinus Episcopus Siscianus à * Maximo Præside iussus est comprehendi. Quem cùm studiosè quærerent, & beatus id sensisset Episcopus, egressus est à ciuitate: & fugiens comprehensus est & deductus. Cumque à Maximo Præside interrogaretur quò fugeret, Quirinus Episcopus respondit: Non fugiebam, sed iussum Domini mei faciebam. Scriptum nobis est: Si vos persequentur in vna ciuitate, fugite in aliam. Maximus Præses dixit: Quis hoc præcepit? Quirinus Episcopus respondit: Christus, qui verus est Deus. Maximus dixit: Et nescis, quia vbique te Imperatorum præcepta poterant inuenire, & hic quem dicis Deum verum, comprehenso tibi subuenire non poterat: sicut & modò fugiens comprehensus es & deductus? Quirinus Episcopus respondit: Semper nobiscum est, & vbicunq; fuerimus, Dominus quem colimus subuenire potest. Et modò cùm apprehensus essem, mecum erat: & hic mecum est, confortans me, & ipse de meo ore tibi respondet. Maximus dixit: Multa loqueris, & loquendo magnorum regum instituta diffamaueris. Lege ergo diuinos apices, & fac quod iussum est. Quirinus Episcopus respondit: Ego Imperatorum tuorum iussionem non audio: quia sacrilega est, & contra Dei præcepta iubet seruos Christi immolare †. Quibus ego non seruio, quia nihil sunt. Deus autem meus, cui seruio, ipse est in cœlo & in terra & in mari. Ipse est in omni loco: omnibus autem superior, quia intra se continet omnia: quoniam per ipsum cuncta facta sunt, & in ipso constant vniuersa.

Mar. 10

S. Quirinus dum fugit comprehenditur.

* *al. Maximino.*

Præclara sententia.

† *deest, idolis, vel, dæmonibus.*

III. MAXIMVS dixit: Per nimium tempus viuendo quasdam fabulas didicisti. Supponuntur tibi thura, & disce deos esse quos nescis. Non paruum consecuturus es munus intelligentiæ, si præceptis obediens esse volueris. Quòd si ipse tibi non suaseris, vt deuotus appareas, cognosce te subijciendum diuersis iniurijs, etiam morte terribili vitam tuam finiendam. Quirinus Episcopus respondit: Iniurias quas mihi minaris, gloria est: & promissa mors, si merear, vitam dabit æternam. Propterea Deo meo deuotus esse cupio, non regibus tuis. Neq; enim deos credo esse, qui non sunt, & aris dæmonum thura non pono, quia scio aram esse Dei mei, in qua apta ei sacrificia boni odoris incendi. Maximus dixit: Video, quia te insania cogit ad mortem. Sacrifica dijs. Quirinus Episcopus respondit: Non sacrifico dæmonijs, quia scriptum est: Omnes dij gentium dæmonia. &: Qui sacrificant dijs, eradicabuntur. Tunc Maximus Præses iussit eum fustibus cædi, cui & dixit: Respice & agnosce potentes esse deos, quibus Romanorum seruit imperium. Propter quod consentiens, eris sacerdos magno deo Ioui. Alioquin ad Amantium Præsidem primæ Pannoniæ dirigeris, à quo dignam mortis sententiam excipias. Ergo ab stultitia tua reuersus, acquiesce. Quirinus Episcopus respondit: Verè modò sacerdotio fungor: verè modò sacerdos effectus sum, si meipsum Deo vero sacrificium obtulero. Et hoc, quòd corpus meum cæsum est, delector, nullum sentiens dolorem. Ideoque offero me maioribus supplicijs, vt me quibus præpositus fui in hac vita, sequantur ad illam æternam vitam: ad quam per huiusmodi iter facilè peruenitur.

Psalm 95.

S. Quirinus fustibus cæditur.

Nullũ sentit dolorem

IV. MAXIMVS Præses dixit: Claudatur in carcere, & grauetur catenis, donec superatus efficiatur. Quirinus Episcopus respondit: Non expauesco carcerem, credens Deum meum mecum esse in carcere, qui semper est cum suis cultoribus. Cumq; ligatus fuisset, recluditur in carcerem Quirinus Episcopus, & mittens se in orationem, dixit: Gratias tibi Domine, quia propter te hæ mihi illatæ sunt contumeliæ: & rogo, vt qui in hoc carcere detinentur, sentiant me cultorem veri Dei esse, & credant, quia non est alius Deus, nisi tu. Media autem nocte, apparuit splendor magnus in carcere: quem cum vidisset Marcellus custos personarum, aperuit carcerem, & prostrauit se ad pedes beati Quirini Episcopi, dicens cum lachrymis: Ora pro me Dominum, quia credo non esse alium Deum, nisi quem tu colis. Multùm autem hortatus est eum beatus Episcopus, & consignauit eum in nomine Domini nostri Iesu Christi. Post triduum autem Maximus Quirinum Episcopum iussit ad Amantium Præsidem ad primam Pannoniam deduci, vt pro contumacia, quam in leges Imperatorum exhibuerat, vltimam sententiam sustineret.

Ducitur in carcerem.

V. CVMQVE deductus fuisset beatus Quirinus ad primam Pannoniam, & per singulas ciuitates vinctus catenis ad Præsidis Amantij iudicium traheretur: (siquidem ad ripam Danubij ad singulas ciuitates †) Amantio eodem die reuertente de ciuitate Scarabetensi, offertur ei beatus Quirinus Episcopus: quem Præses ad vrbem Sabariensem ad audiendum censuit repedari. Tunc ingredientes ad S. Quirinum Episcopum Christianę mulieres, cibum potumq; obtulerunt ei. Quarum fidem intuens beatus Episcopus, dum ea quæ offerunt benedicit, catenæ quibus ligatæ manus eius & pedes fuerant, ceciderunt. Accepta igitur escâ, regressis mulieribus, hi qui eum custodiebant, Sabariam duxerunt. Quem Præses Amantius per officium suum offerri sibi iussit in theatro. Qui cùm oblatus fuisset, Amantius Præses dixit: Requiro te, si ea quæ in tua superbia apud iuredicum Maximum gesta monstrantur, vera sunt. Quirinus Episcopus respondit: Apud Siscium verum Deum confessus sum. Ipsum semper colui, ipsum corde teneo: nec me ab eodem, qui vnus Deus & verus est, homo poterit separare. Amantius Præses dixit: Ætatem tuam dolemus maculare verberibus: tamen sensum tuum optamus emendare sermonibus, & præmio promissæ vitæ corrigere, vt reliquum senectutis tuæ tempus iuxta legum Imperialium sanctionem dijs seruiens perfruaris. Beatus Quirinus Episcopus dixit: Quid de ætate dubitas, quam † inuiolatam reddere potest, omnibus supplicijs fortiorem? Nec tormentis frangitur mea confessio, nec vitæ præsentis delectatione corrigitur, nec timore mortis quamuis acerbæ mentis meæ solidita perturbatur.

† *Videtur deesse, ducebatur, aut quippiam tale.*

Sabaria, Austriæ, id est, Pannoniæ primæ vrbs est.

† *deest (opinor) Christus, aut simile.*

VI. AMANTIVS Præses dicit: Cur instans es ad mortem, vt dijs Romani Imperij appareas indeuotus, & contra humanum morem vitam tibi eligas denegandam, dum hi qui euadere mortem cupiunt, negando quæ gesserunt, tormenta deludunt? Tu autem dicis vitæ tuæ dulcedinem otiosam, & festinus curris ad mortem, Imperatoribus cõtradicis. Propter quod adhuc te hortamur, vt viuas, & vitam tuam redimas, & cultorem te legibus Romanis exhibeas. Quirinus Episcopus dixit: Allocutio ista fortè flectat animos seniles, qui longioris vitæ spatia suspirant. Ego autem didici à Deo meo, vt debeam ad illam vitam peruenire, quæ post mortem, mortis iam intercisione non clauditur: & ideò

Verè moritur, qui Deum negat.

ideò ad temporalem huius vitæ terminum fidelis accedo. Non enim similis sum noxiorum, sicut potestas tua loquitur. Illi enim dum viuere cupiunt, negando Deum verè moriuntur. Ego autem ad æternitatem vitæ confitendo peruenio: nec vestris legibus acquiesco, quia Christi Dei mei legitima, quæ fidelibus prædicaui, custodio. Amantius Præses dixit: Diù te ad obedientiam regalium præceptorum inclinare voluimus, sed quia rigore mentis domari nõ potuisti, eris in exemplum omnium Christianorum, vt formam tuę mortis qui viuere cupiunt expauescant. Tunc inter cæteras, quas pertulit, passiones iussit sancto Dei sacerdoti vel famulo molam ad collum ligari, & vnda demergi. Cumq; de ponte præcipitatus fuisset in * fluuium, & diutissimè supernataret, & cum spectantibus loquutus est, ne suo terrerentur exemplo, vix orans vt mergeretur obtinuit. Cuius corpus non longè ab eodem loco, vbi demersum fuerat, inuentum est: vbi etiam locus orationis habetur. Sed ipsum sanctum corpus in basilica ad Scarabentensem portam depositum, vbi maior est pro meritis eius frequentia procedendi. Passus est beatus Quirinus Episcopus Siscianus, martyr Christi, sub die pridiè Nonarum Iuniarum, & coronatus est à Domino nostro Iesu Christo, cui honor & gloria & potestas in sæcula sæculorum, Amen.

Ligato ad collũ saxo molari, in flumen deijcitur vir sanctus An. 308.

*Sabariam, quem Gunsium nominant.

Corpus eius Romã transfertur.

FACTA autem incursione Barbarorum in partes Pannoniæ, populus Christianus de Scarabatensi vrbe Romam fugiens, sanctum corpus Quirini Episcopi & martyris afferentes secum deduxerunt. Quem via Appia milliario tertio sepelierunt in basilica Apostolorum Petri & Pauli, vbi aliquando iacuerunt, & vbi S. Sebastianus martyr Christi requiescit, in loco qui dicitur Catatumbas: ædificantes nomini eius dignam Ecclesiam, vbi præstantur beneficia eius, vsq; in hodiernum diem. VII.

HVIVS Sancti Martyris corpus Roma per Angilbertum Mediolanensem Episcopum Mediolanum fuisse delatum, testantur eiusdem Martyris acta, quæ habet Mombritius tomo II. Verum Molanus in notis ad Vsuardum secundæ editionis, & Cuspinianus in Austria, dicunt cum temporibus Pipini Regis Francorum dux Baioariæ Albertus, & dux Burgundiæ Ottocharus gemini fratres, hæredibus orbati limina Apostolorum visitassent, & tum fortè Sarraceni vrbem popularentur, quos fortiter hi Principes & strenuè insequerentur, & vrbem tutarentur, spolia abacta reducerent, & manubias summo Pontifici Zachariæ offerrent, nullum aliud præmium suorum postulasse laborum, nisi vt corpus S. Quirini illis daretur deferendum ad suam fundationem in Bauariam, ad cœnobium *Deegernsce: idq; facile impetrasse. Vtramq; opinionem refert Baronius in Martyrologio, & addit Molanum hanc trãslationẽ in Bauariam certis testimonijs comprobare. Pestea tamen M. Welserus rerum Boicarum lib. III. & eum sequutus Matthæus Raderus S. I. in Bauaria Sancta, notant duos martyres Quirinos esse. Vnum sub Claudio Gothico Imper. VIII. Kal. Aprilis Romæ ferro interfectum, & huius reliquias Boiorum Principum pietate ad Tegerenses deportatas esse: alterum hunc Siscianum, eumq; ex Catatumbis Mediolanum Angilberti Episcopi opera translatum esse, inq; S. Vincentij Ecclesia conditum, vbi adhuc hodie magna religione colitur. VIII.

*al. Tegerense.

An. 280. MARTYRIVM S. MARTYRIS BONIFACII, EX SIMEONE METAPHRASTE.

IVNII 5. quo die Romę sepultus est: sed Romanũ martyrologium habet eum 14 Maij. quo Tarsi passus est. Ado in martyrol.

ALIORVM quidem Christi martyrum certamina magnum lucrum viris bonis afferunt: nam & communis naturæ maxima & quæ naturam superant, facta ostendunt: & vincentem quidem Christum, apertè autem victum & probro ac dedecore affectum inimicum. Præterea impios quidem manifestissimè arguunt: pios verò magis confirmant & corroborant, & ad spiritalem decertationem acriores reddunt & vehementiores. Et hæc quidem in illis, in quibus reliqua quoq; vita congruit cum martyrio, & à pueris eis coaluit virtutis exercitatio. Si quis autem ab initio quidem ignauam & dissolutam vitam egerit: postea verò bonis adeò splenduerit, vt repentè martyrij coronam arripuerit, quidnam potest esse hac gratia præstantius apud pios? Nam natura quoq; id, quod præter spem, boni euenit, est delectabilius eo, quod est consuetum. Eò tendit ouis quoque perditæ à Domino inuentio. Talem ergò nouimus quoq; fuisse hunc inclytum Christi martyrem Bonifacium. cuius non æquum est despicere certationem: sed eam literarum mandare monimentis. Sic autem habet: Luca 15.

Aglais mulier nobilis & opulẽta.

ERAT Romæ mulier quædam nomine Aglais. hoc autem nomen consequebantur etiam alia congruentia, genus & species & diuitiæ, quæ ei magnum splendorem & decus afferebant. Nam genus quidem erat patritiorum, & eorum, qui proconsularem honorem sunt assecuti: species verò cum iuuentute, quæ efficere possint, vt mulier sit amori vehementius dedita: luculentæ autem diuitiæ, & quæ vel ad eis abutendum satis essent. His omnibus accedens libera viuendi potestas, ignem validè accendebat, & ad turpes amores incitabat. Cùm esset ergò adeò diues Aglais, & terræ bonis floreret, & propterea incontinenter vteretur amoribus, ea cum quodam ex suorum bonorum procuratoribus (is erat pulcher Bonifacius, non ingenij solùm solertia & in eam beneuolentia, sed etiam alia specie longè superans) non honestis vtebatur congressionibus. non erubesco enim hæc dicere, cùm paulò pòst possim ostendere verè diuinam & admirabilem mutationem. Alioqui autem à vino quidem & amoribus vincebatur ab initio: sed & pecuniæ erat contemptor magnificentissimus, & ad eas egentibus distribuendas longè liberalissimus, & hospitalitati deditus, si vllus alius. Si quando ergo vidisset aliquos ex viatoribus, aut æstu & siti eliquatos, aut niue & frigore concretos, aut alia ratione itinere grauatos, ipse festinans hilariter eis ibat obuiam, & rogabat vt à labore requiescerent: & cùm cessissent, in domum suam introductos hospitio benignè accipiebat, & verbis & factis eorum omnem propulsabat molestiam. Hæc etiam antè martyrium ornabant Bonifacium. Neq; est ille solummodò examinandus & spectandus ex alijs: sed sunt etiam coniungenda ea, quæ sunt meliora. Bonifacius enim aliquid quidem voluptati, plurimam verò partem tribuens virtuti, & pulcherrima genera virtutis accuratè exercens, ne esset perfectus ex hoc solo prohibebatur, quòd non esset temperans. I.

Mala & bona Bonifacij.

Eximia eius hospitalitas

CÆTERVM non multo interiecto tempore, hæc quoq; labes, tanquam in toto mundo & pulchro corpore, eluitur, & quod ex vitio suscipiebatur dedecus, tegitur longè maiori gloria. Non sustinuit enim Dominus despicere animam, adeò omni ex parte pulchram, perpetuò inquinari vnius vitij turpitudine: sed placuit omninò diuinarum rationum dispensationi, martyrico etiam sanguine purpureum & regium ei colorem indere. Quonam modo autem hoc sit effectum, & quodnam sit iactum fundamẽtum martyrij, parata est docere oratio. Adhuc quidem vigebat persecutio in Christianos, & profunda illa caligo simulacrorum totum simul occupabat Orientem. Subit autem illius dominam salutaris cogitatio, & cor eius penetrat vehemens quoddam & inuictum desiderium reliquiarum martyrum. Quoniam verò existimabat Bonifacio nullum esse fideliorem, aut ad in his seruiendum diligentiorem, ei sicut carnalem & turpem, ita etiam laudabilem & beatum amorem communicat, & eum seorsum accipiens: Scis, inquit, frater, qualibus simus coinquinati peccatis, nec nobis curæ esse aliquid, quòd expectamus futurum, vt sistamur ante Deum, & pro his grauia subeamus supplicia. Cæterùm audiui à quodam viro pio, quòd si quis eos, qui propter Christum passi & affecti sunt martyrio, in honore habuerit & coluerit, magna quædam & præclara eum illinc ex eo manet re- II.

Vehemens desiderium reliquiarũ sacrarum in Aglaide.